

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per un Ajuntament sobre les dades de les persones candidates a jurat

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'Ajuntament, en què es demana dictamen a l'Autoritat, en relació amb el tractament de les dades de les persones candidates a ser membres d'un jurat i l'aplicació de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

Analitzada la consulta, que s'acompanya de fotocòpia d'una notícia apareguda en premsa local, i tenint en compte la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

En la consulta s'informa que l'Audiència Provincial ha remès a l'Ajuntament la llista definitiva de persones candidates a jurat, per tal que s'exposi al públic durant els dos anys de la seva vigència. S'afegeix que la llista, extreta de les llistes del cens electoral, inclou: número censal, nom i cognoms, data de naixement, sexe, DNI i adreça.

L'Ajuntament considera que l'exposició pública no implica necessàriament la lliure disposició d'aquestes dades excepte per la persona titular. S'explica que la mateixa Audiència Provincial hauria fet pública la llista de persones seleccionades (nom, cognoms i municipi) mitjançant la publicació en premsa local (s'aporta fotocòpia de la notícia apareguda en premsa local l'any 2008, on efectivament es pot comprovar que es publica només el nom i cognoms de les persones seleccionades, agrupades pel municipi corresponent).

En vista d'això, es formula la següent pregunta: En el cas de la llista definitiva de persones candidates a jurat, podem entendre que el conjunt de les dades, pertanyents al cens, són únicament accessibles per a la persona a la qual fa referència, però que el nom, cognoms i municipi són d'accés lliure?

III

Des de la perspectiva de la protecció de dades personals cal tenir en compte que tota la informació sobre persones físiques es troba protegida per la LOPD, esmentada, així com pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la LOPD (en endavant, RLOPD).

La LOPD defineix les dades de caràcter personal com qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables (article 3.a) de la LOPD). Les dades a

què es refereix la consulta, és a dir, el número censal, nom i cognoms, data de naixement, sexe, DNI i adreça o municipi de residència d'una persona física, són dades personals protegides per la LOPD, ja que es relacionen amb una persona física concreta i la identifiquen directament.

En el cas que ens ocupa s'ha produït un "tractament de dades personals" (article 3.c) de la LOPD), en concret, una cessió de dades, ja que l'Audiència Provincial ha remès a l'Ajuntament la llista definitiva de persones candidates a jurat de cara a la seva exposició durant dos anys. Aquesta exposició constituirà també una cessió de dades personals, des del moment que la LOPD considera que és cessió qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat (art. 3.i) de la LOPD).

L'article 11.1 de la LOPD estableix que les dades només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat, el qual no és necessari en determinats casos, entre d'altres, quan la cessió està autoritzada en una llei (art. 11.2 de la LOPD).

Per tant, haurem de tenir en compte el marc normatiu aplicable al cas que ens ocupa, per tal de conèixer les previsions sobre el flux informatiu que s'ha produït i comprovar l'habilitació legal de la cessió i, més específicament, les previsions sobre la manera com s'ha de produir la cessió i sobre quines dades personals poden cedir-se.

D'entrada ens interessa destacar diverses previsions de la LOREG (Lei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General). En concret, l'article 41, que fa esment al tractament de dades personals dels electors en els següents termes:

*"1. Por real decreto **se regularán los datos personales de los electores, necesarios para su inscripción en el censo electoral , así como los de las listas y copias del censo electoral.***

*2. **Queda prohibida cualquier información particularizada sobre los datos personales** contenidos en el censo electoral , a excepción de los que se soliciten por conducto judicial.*

*3. **No obstante**, la Oficina del Censo Electoral puede facilitar datos estadísticos que no revelen circunstancias personales de los electores .*

*4. **Las comunidades autónomas podrán obtener** una copia del censo, en soporte apto para su tratamiento informático, después de cada convocatoria electoral , además de la correspondiente rectificación de aquél.*

*5. **Los representantes de cada candidatura podrán obtener** dentro de los dos días siguientes a la proclamación de su candidatura una copia del censo del distrito correspondiente, (...).*

*6. **Excepcionalmente y por razones debidamente justificadas, podrá excluirse a las personas que pudieran ser objeto de amenazas o coacciones que pongan en peligro su vida, su integridad física o su libertad, de las copias del censo electoral a que se refiere el apartado 5 del presente artículo.***

El Reial decret 157/1996, de 2 de febrer, pel qual es disposa l'actualització mensual del cens electoral i es regulen les dades necessàries per a la inscripció en el mateix, regula en l'article 2.1 quines són les dades necessàries per a la inscripció en el cens electoral, en concret:

“La inscripción en el censo electoral contendrá los siguientes datos:

- *Nombre y apellidos.*
- *Residencia: provincia y municipio.*
- *Domicilio.*
- *Sexo.*
- *Lugar de nacimiento: provincia y municipio.*
- *Fecha de nacimiento: día, mes y año.*
- *Grado de escolaridad: certificado de escolaridad o titulación académica.*
- *Número del documento nacional de identidad”.*

El mateix article 2 (apartat 2) del Reial decret 157/1996, citat, regula les dades que ha de contenir la inscripció d'espanyols residents a l'estranger; l'article 2.3, modificat pel Reial decret 147/1999, de 29 de gener, regula les dades que cal tractar en relació amb els nacionals d'Estats membres de la Unió Europea residents a Espanya; finalment, l'apartat 4 del mateix article 2 es refereix a les dades de nacionals d'altres Estats.

Partim de la base, doncs, que per a elaborar el cens electoral la normativa preveu el tractament d'una sèrie de dades amb l'objecte i finalitat principals de gestionar l'exercici del dret a vot dels ciutadans (article 23 de la Constitució espanyola).

Cal posar en relació les previsions citades de la LOREG, sobre les dades que cal tractar en referència a la configuració del cens d'electors, amb allò que disposa la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurat (en endavant, LOTJ).

La secció tercera del capítol II de la LOTJ regula el procediment de designació dels jurats (articles 13 a 23). En concret, l'article 13 regula el sorteig i l'elaboració de la llista provisional de jurats. Destaquem el següent:

“1. Las Delegaciones Provinciales de la Oficina del Censo electoral efectuarán un sorteo por cada provincia, (...), a fin de establecer la lista bienal de candidatos a jurados .

(...)

2. Los candidatos a jurados a obtener por sorteo se extraerán de la lista del censo electoral vigente a la fecha del sorteo, ordenada por municipios, relacionada, dentro de éstos, alfabéticamente y numerada correlativamente

*dentro del conjunto de la provincia. Dicha lista **se remitirá** para su anticipada exposición durante siete días a los respectivos Ayuntamientos.*

*4. La Delegación Provincial de la Oficina del Censo electoral enviará la lista de los candidatos a jurados a la respectiva Audiencia Provincial **quien la remitirá a los Ayuntamientos y al Boletín Oficial de la provincia correspondiente, para su debida exposición o publicación, respectivamente,** durante los quince últimos días del citado mes de octubre. Igualmente, en dicho plazo, se procederá por el Secretario de la Audiencia Provincial, mediante oficio remitido por correo, a **notificar a cada candidato** a jurado su inclusión en la referida lista, al tiempo que se le hará entrega de la pertinente documentación en la que se indicarán las causas de incapacidad, incompatibilidad y excusa, y el procedimiento para su alegación.”*

(Val a dir que el Reial decret 1398/1995, de 4 d'agost, que regula el sorteig per a la formació de les llistes de candidats a jurat, reitera en el seu article 2.1 que els candidats a jurats s'extrauran de la llista del cens electoral vigent a la data del sorteig, ordenada segons determina l'art. 13.2 de la LOREG).

A partir d'això s'obre un període de reclamacions (art. 14 LOTJ), i un cop resoltes (art. 15 LOTJ), es procedeix a la comunicació i rectificació de les llistes definitives de jurats.

Ens interessa destacar el següent (art. 16.1 LOTJ):

“Ultimada la lista definitiva por cada provincia, la Delegación Provincial de la Oficina del Censo electoral la enviará al Presidente de la Audiencia Provincial respectiva, quien remitirá copia al Presidente del Tribunal Superior de Justicia correspondiente y al Presidente de la Sala de lo Penal del Tribunal Supremo. Asimismo, remitirá copia a los Ayuntamientos de la respectiva provincia para su exposición durante los dos años de vigencia de la citada lista.”

Resulta clar que l'article 13 de la LOTJ, en referència a la llista provisional de jurats que, després del període d'al·legacions -i de les modificacions que, si escau, s'hagin de fer-, conformarà la llista definitiva (art. 16), preveu expressament que els candidats a jurats “s'extreuen” de les llistes del cens, sense que es pugui inferir d'això que la llista de jurats que s'ha d'exposar al públic hagi de contenir totes i cadascuna de les dades personals que, com s'ha vist, en aplicació de la LOREG conformen la llista del cens electoral, per a les finalitats pròpies d'aquest, en definitiva, per exercir el dret de vot dels ciutadans.

Ans al contrari, l'esmentat article 13 LOTJ es refereix a la llista de jurats relacionada alfabèticament, ordenada per municipis i numerada correlativament dins de cada municipi. Per tant la llista provisional de jurats, -i també la llista definitiva-, s'està referint, vista aquesta menció, a un llistat que inclou només les dades personals de noms i cognoms, ordenats alfabèticament, un número assignat a cada candidat a jurat, i el municipi de pertinença, sense afegir més informació.

Atès que la consulta es centra en la difusió o exposició pública de les dades dels jurats, cal remarcar que, fins arribar a la fase final d'exposició pública de les llistes de jurats, prèviament s'haurà tractat un conjunt de dades personals, per tal d'avaluar i verificar els requisits per ser jurat, entre d'altres. En els articles 8 a 12 de la LOTJ s'indiquen els requisits per a ser jurat, així com les causes d'incapacitat i

d'incompatibilitat, les causes de prohibició, i els motius per a excusar-se del deure de ser jurat, respectivament. En aquest sentit, a tall d'exemple, caldrà tractar la dada d'edat, deduïble a partir del cens, per avaluar els requisits per ser jurat, ja que segons l'article 8, citat, per ser jurat cal ser major d'edat.

De la normativa citada es deriva que el conjunt de dades que cal tractar en la fase d'elaboració de les llistes de jurats, en aplicació del que disposa la normativa examinada, és més ampli que les dades que han de ser objecte d'exposició pública per part dels Ajuntaments, dades que, com ha quedat dit, serien el nom, cognoms i municipi.

Que això sigui així, és una exigència derivada de la normativa de protecció de dades, en el sentit que qualsevol tractament -una cessió de dades-, sempre ha de respectar, per ser legítima, els principis de qualitat i de finalitat (article 4 de la LOPD):

*“1. Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan **siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes** per a les quals s'han obtingut.
2. Les dades de caràcter personal objecte de tractament **no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles** amb aquelles per a les quals les dades hagin estat recollides. (...).
(...)”*

Segons aquests principis, és clar que qualsevol tractament de dades ha de limitar-se a aquelles dades que resulten estrictament necessàries per donar compliment a una finalitat concreta. Aquests principis porten a aplicar un criteri de proporcionalitat a la informació personal difosa, amb l'objectiu d'assegurar que no es difonen més dades personals de les necessàries per assolir una determinada finalitat.

En aquest dictamen ja s'ha fet esment de la finalitat del tractament de dades en el context de la LOREG (exercici del dret de vot), que difereix de la finalitat del tractament de dades en el context de la LOTJ (selecció de jurats, per una banda, i exposició pública de les llistes definitives, per l'altra).

En concret, la finalitat d'exposar les llistes definitives dels jurats pot entendre's que consisteix en donar publicitat a les llistes, per seguretat jurídica, per informar els propis jurats (que han pogut presentar anteriorment determinades reclamacions i han de poder constatar si se'ls ha exclòs o no de la llista definitiva, per exemple) i fins i tot per informar a tercers, doncs l'article 16.3 de la LOTJ preveu la possibilitat que “qualsevol ciutadà” pugui comunicar a l'Audiència Provincial causes d'incapacitat o incompatibilitat en què pot incórrer el candidat a jurat. És lògic que els ciutadans hagin de tenir una informació adequada sobre la identitat de les persones seleccionades per a ser jurat, a fi i efecte de poder constatar causes d'incapacitat o incompatibilitat.

Des de la perspectiva dels principis esmentats (art. 4 LOPD), podem afirmar que la finalitat de l'exposició pública de les llistes, citada, es veu acomplerta de forma adequada amb l'exposició de les dades de nom, cognoms i municipi, en els termes ja apuntats. Aquestes dades, i no el conjunt de dades tractades en el context de la LOREG per a l'exercici del dret de vot, ni tampoc altres dades que pot ser necessari tractar per a elaborar les llistes de jurats (ens remetem a l'esment fet als articles 8 i

següents de la LOTJ), resulten adequades, pertinents i no excessives a l'hora d'exposar públicament les llistes de jurats.

Així, que els Ajuntaments exposin les dades de nom, cognoms i municipis exclusivament, implica un tractament legítim, ja que troba la suficient habilitació (ex. art. 11 de la LOPD) i resulta respectuós amb els principis de qualitat i de finalitat, i per tant no planteja cap problema des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades personals.

En conclusió, hi ha habilitació en normes amb rang legal per tal que els Ajuntaments exposin determinades dades personals dels candidats a ser jurats durant el corresponent període bianual, sense que sigui necessari el consentiment dels titulars de les dades. Vist el marc normatiu exposat, per tal d'avaluar la legitimitat per al tractament de dades personals en el cas de l'exposició pública de dades dels jurats, es pot considerar que hi ha la suficient legitimació *ex. art.* 11 de la LOPD, però només per a l'exposició de les dades que resultin adequades, pertinents i no excessives per al compliment de la finalitat de l'exposició pública, en aplicació dels principis de qualitat i de finalitat (art. 4 de la LOPD).

Específicament, aquesta habilitació legitima la comunicació (o exposició pública) de les dades personals que es tracten segons el que disposen els articles 13 i 16 de la LOTJ, és a dir, el nom i cognoms dels jurats, ordenats amb el corresponent número i municipi, i no pas del conjunt de dades que la LOREG preveu que es tractin en el context del cens d'electors (les dades esmentades més la data de naixement, sexe o DNI, entre d'altres), ni de totes les dades que podria ser legítim tractar per a la finalitat d'elaborar la llista de jurats.

IV

Els principis de qualitat i de finalitat, exposats, poden permetre una certa flexibilitat en relació amb l'exposició de dades personals en el cas que ens ocupa, en el sentit d'ampliar o de restringir la difusió de dades personals, sempre i quan això no forci les exigències d'aquests principis.

En primer lloc, es poden donar casos en què, de forma puntual, l'exposició de la llista en els termes apuntats no permeti una adequada identificació de la persona física inclosa en la llista definitiva de jurats –per exemple, per existir coincidència en el nom i cognoms de dues persones seleccionades del mateix municipi, cosa que podria generar alguna confusió en la identificació d'aquestes persones-. En aquests casos es poden plantejar solucions alternatives sense forçar el necessari respecte pels principis i garanties de la normativa de protecció de dades.

Per exemple, es podria valorar la possibilitat que els Ajuntaments, en casos com aquest, afegixin a la llista que han d'exposar part dels números que conformen el DNI de la persona afectada, a fi i efecte que la confusió entre dues persones es pugui evitar. La difusió del DNI complet podria resultar inadequada des de la perspectiva dels principis esmentats: L'article 4.2 de la LOPD prohibeix que les dades es tractin per a finalitats incompatibles per a les quals s'habilita un tractament, i la difusió del DNI complet unida al nom i municipi d'una persona podria generar tractaments per a finalitats que van més enllà de les pròpies de l'exposició de les llistes de jurats. En

canvi, l'exposició de part del DNI pot permetre que, per exemple, una persona concreta sàpiga si efectivament ha estat o no seleccionada com a jurat.

Cal tenir en compte les previsions de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, del Règim jurídic de les Administracions públiques i del procediment administratiu comú, en relació amb l'eficàcia dels actes administratius, en què s'estableixen els mecanismes generals de notificació i de publicació dels actes administratius (articles 58 i següents, als quals ens remetem). Respecte la publicació d'actes administratius, l'article 61 de la Llei 30/92 disposa que:

*“Si el órgano competente apreciase que la notificación por medio de anuncios o la publicación de un acto lesiona derechos o intereses legítimos, se limitará a publicar en el diario oficial que corresponda una **somera indicación** del contenido del acto y del lugar donde los interesados podrán comparecer, en el plazo que se establezca, para conocimiento del contenido íntegro del mencionado acto y constancia de tal conocimiento.”*

És rellevant tenir en compte aquest article 61 de la Llei 30/1992, ja que preveu amb caràcter general un mecanisme que els òrgans competents tenen la possibilitat d'aplicar, si es considera que es poden lesionar drets o interessos legítims. Aquest mecanisme permet limitar una publicació a les mínimes dades necessàries (“*somera indicación del contenido del acto*”) incloent una indicació per als interessats, als efectes que puguin ampliar la informació que requereixin.

En altres casos caldrà valorar la possibilitat de restringir la informació difosa en relació amb determinades persones, quan pugui concórrer alguna causa o motiu que ho justifiqui.

És rellevant a aquests efectes la previsió de l'article 41.6 de la LOREG, citada, segons la qual, excepcionalment, es pot excloure determinades persones de les còpies del cens electoral que es dona a les diferents candidatures, sempre per raons degudament justificades (si concorren amenaces o coaccions que posen en perill la vida, integritat física o llibertat d'aquestes persones). Tenint en compte que les llistes de jurats es conformen a partir de les del cens electoral, aquesta previsió també podria tenir repercussió en el fet que una persona física aparegui o no en les llistes de jurats. Des del moment que s'exclou la informació sobre una persona del cens, per aplicació de l'article 41.6, citat, aquesta informació ja no seria objecte tampoc d'exposició pública en el context de les llistes de jurats.

Una possibilitat o mecanisme diferent a l'anterior, que també cal tenir en compte, és el relatiu a l'exercici del dret d'oposició, en els termes previstos en la normativa de protecció de dades. L'exercici del dret d'oposició per part del titular de les dades podria comportar l'exclusió de les dades personals de l'interessat de les llistes de jurats que s'han d'exposar al públic.

Segons l'article 6.4 de la LOPD:

*“En els casos en què no sigui necessari el consentiment de l'afectat per al tractament de les dades de caràcter personal, i sempre que una llei no disposi el contrari, **aquest pot oposar-se al seu tractament quan hi hagi motius fonamentats i legítims***

relatiu a una situació personal concreta. En aquest supòsit, el responsable del fitxer ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat."

El Capítol I del Títol III del RLOPD preveu les disposicions generals relatives als drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició (drets ARCO), i els articles 34 a 36 del mateix RLOPD, als quals ens remetem, concreten les qüestions relatives a l'exercici del dret d'oposició.

D'aquesta manera, per aplicació del dret d'oposició, i per tant a instància de part, en determinats casos podria ser pertinent excloure part o inclús tota la informació personal sobre determinades persones de les llistes definitives de jurats que els Ajuntaments han d'exposar.

Tot això, partint sempre de la base que, com s'ha explicat en aquest dictamen, l'exposició de dades personals que troba la suficient habilitació segons el règim de comunicació de la LOPD i en atenció als principis de qualitat i de finalitat, és la referida al nom, cognoms i municipi, dades numerades i ordenades com es desprèn dels articles 13 i 16 de la LOTJ, ja esmentats.

Per tot això es fan les següents,

Conclusions

L'exposició pels Ajuntaments de les llistes definitives de jurats constitueix una cessió de dades personals (art. 3.i) de la LOPD), i es troba sotmesa al règim de cessions de l'article 11 de la LOPD.

Hi ha habilitació *ex. art.* 11 de la LOPD, exclusivament per a exposar públicament les dades que resulten adequades, pertinents i no excessives en aplicació dels principis de qualitat i de finalitat (art. 4 de la LOPD), per al compliment de la finalitat de l'exposició. Específicament, l'habilitació legitima la comunicació o exposició pública de nom i cognoms dels jurats, ordenats amb el corresponent número i municipi, sense que es pugui estendre l'habilitació al conjunt de dades que la LOREG preveu tractar en el context del cens d'electors, ni a les altres dades necessàries per a elaborar les llistes de jurats. Això, sense perjudici que en supòsits excepcionals sigui pertinent limitar la difusió de dades personals, de forma justificada.

Barcelona, 25 de febrer de 2011